

Padasjoki

Keskustan asemakaavan muutosalueet

Arkeologinen inventointi
2025

Hannu Takala

Maanala Oy

Sisällysluettelo

Tutkimuksen perustiedot.....	3
1. Tausta ja tutkimustehtävä	5
2. Menetelmät ja historialliset kartat	5
3. Inventointi ja havainnot.....	10
3.1. Keskustan kaava-alue.....	10
3.2. Pappilanmäen koulun alue	18
4. Havainnot.....	22
4.1. Keskustie, kiviaita ja tukimuuri	22
5. Yhteenveto.....	25
6. Lähteet.....	25
Liitekartat.....	26

Tutkimuksen perustiedot

Kohteet: Padasjoen keskustan asemakaavan muutosalue sekä Pappilanmäen koulun ympäristö

Tavoite: Selvittää sijaitseeko alueella muinaisjäännöksiä tai niihin viittaavia löytöjä

Tutkimuslupa: -

Kenttätyöaika: 1.6.2025

Tutkijat: FT Hannu Takala

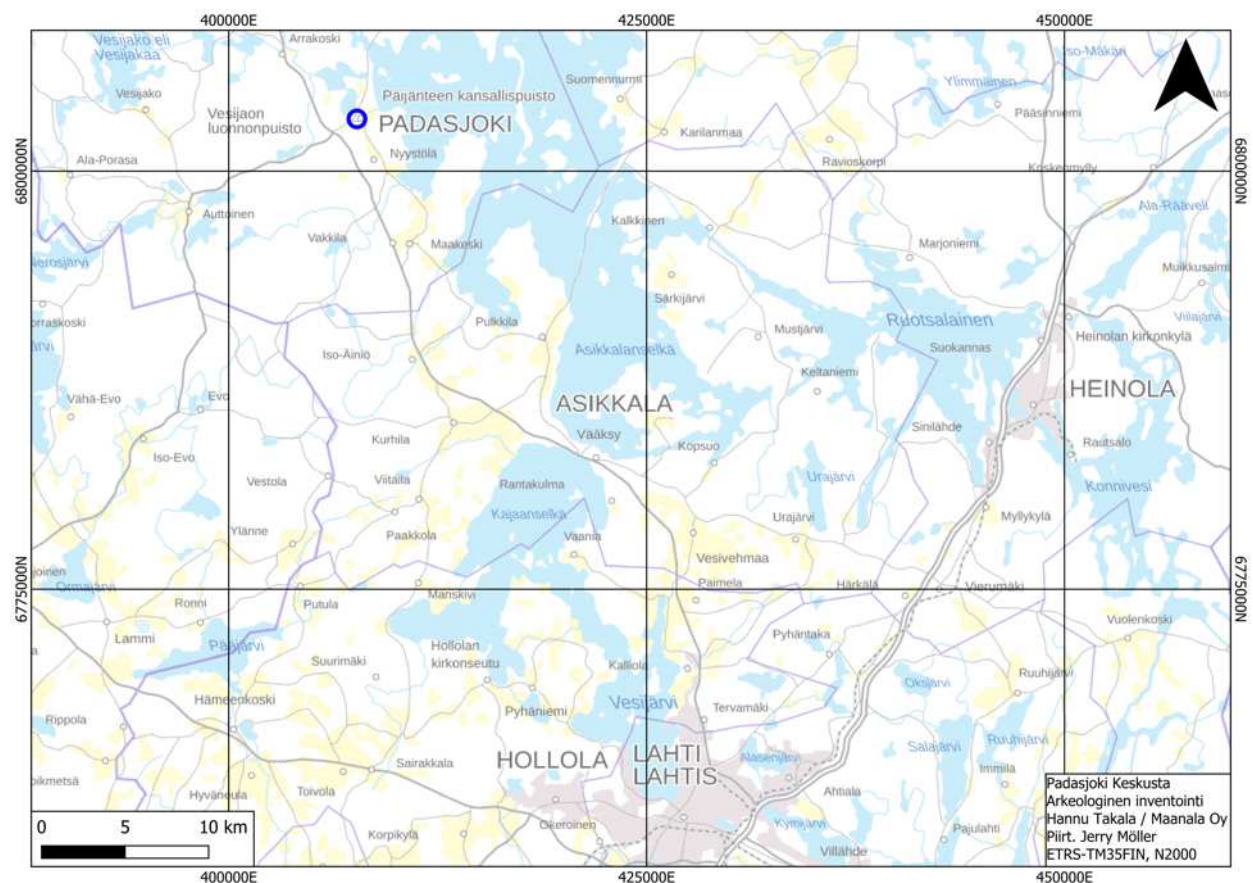
Tilaaja: Padasjoen kunta

Aiemmat arkeologiset tutkimukset: Timo Sepänmaa, inventointi 2003, Lahden kaupunginmu-
seo/Päijät-Hämeen maakuntamuseo

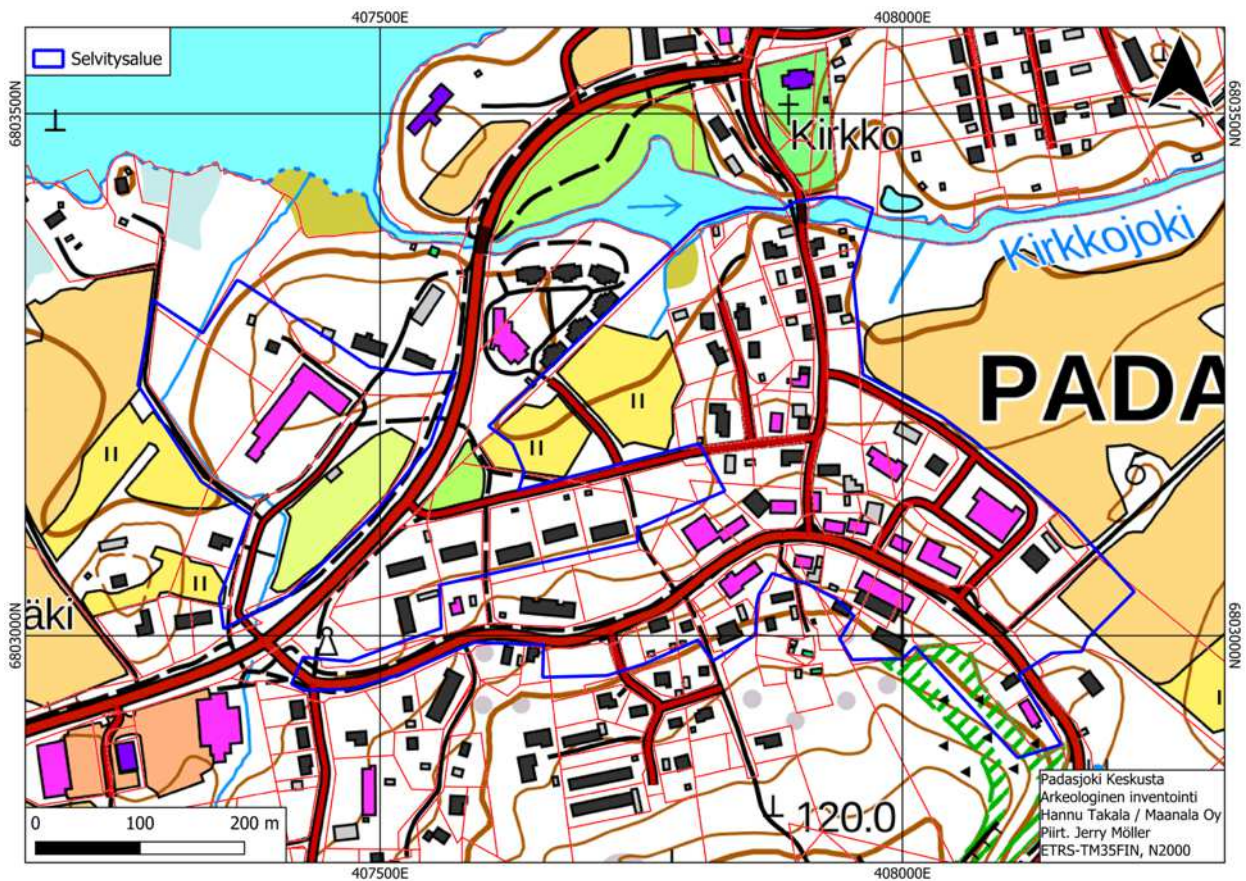
Aiemmat arkeologiset löydöt: -

Tutkimuksessa talletetut esinelöydöt ja näytteet: –

Tulos: Inventoinnissa löytyi yksi historiallisen ajan kiviaita ja tukimuuri, joille ehdotetaan suoje-
lumerkinnäksi *Muu kulttuuriperintökohde*

Kuva 1. Tutkimusalue sinisen ympyrän sisällä. Pohjakartta: Maanmittauslaitos.

Kuva 2. Kaavainventoinnin selvitysalueet maastokartalla. Kartta: Maanmittauslaitos.

Raportin karttakoordinaatit on ilmoitettu ETRS-TM35FIN-järjestelmässä (korkeus N2000). Alkuperäinen arkistoaineisto digitaalisine valokuvineen: Maanala Oy. Raporttikopiot pdf-muodossa: Museoviraston arkisto, alueellinen vastuumuseo ja työn tilaaja.

Kansikuva: Selvitysalueen maisemaa Keskustien ja Karl Fieandtin kujan risteysalueella koillisen suunnasta.
Kuva Hannu Takala, Maanala Oy.

1. Tausta ja tutkimustehtävä

Padasjoen kunta tekee asemakaavan muutosta keskustan alueelle. Samassa yhteydessä on tehty muinaismuistoseelvitys myös Pappilanmäen koulun alueelle. Selvitysalueet sijaitsevat kirkonkylän keskustassa, Kirkkotien itä- ja länsipuolella toisiinsa rajautuen. Selvitysalueilta ei tunneta muinaismuistolain (295/1963) suojelamia kohteita, mutta lähistöltä tunnetaan useita kiinteitä muinaisjäännöksiä sekä irtolöytöpaikkoja. Hankealueen koko on noin 35 hehtaaria, josta suurin osa on rakennettua ympäristöä ja osa maa- ja metsätalouskäytössä.

Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo totesi kaavatyön selvityksiä koskeneessa työneuvottelussa 16.4.2025 ja oli todennut jo sitä edeltävissä neuvotteluissa kaavoittajan kanssa, että paikalla tulee järjestää arkeologinen inventointi. Inventoinnissa tuli keskittyä erityisesti Pappilanmäen koulun länsi- ja luoteispuolen peltomaille, joiden läheltä on tullut tietoon uusia löytöjä metallinetsinnässä. Samoin tuli tarkastaa erityisesti keskustan kaava-alueen kaakoisin osa läheltä tunnettujen kiinteiden muinaisjäännösten vuoksi.

Selvitettävien alueiden välittömässä läheisyydessä sijaitsee Karl Fieandtin kujan luoteispuolella Kalsporinmäki B–C-niminen rautakautinen asuinpaikka (muinaisjäänösrekisterin nro. 1000000810) ja Kalsporinmäki-niminen rauta-

kautinen hautapaikka (mj.rek.nro. 576010002). Koulun selvitysalueen pohjoisrajan tuntumassa sijaitsee Vanhan Pappilan historiallisen ajan asuinpaikka muuna kulttuuriperintökohteena (mj.rek.nro. 1000023881), jota ei ole tarkemmin rajattu. Koulun länsipuolella sijaitsee Parkinmäen rautakautinen löytöpaikka (mj.rek.nro. 1000027017). Lisäksi alueen rajalta on tehty yksi ilmoitus metallinetsinnässä löytyneestä esineestä.

Padasjoen kunta tilasi museon edellyttämän inventoinnin Maanala Oy:ltä 16.4.2025. Tutkimuksen vastuuhenkilönä oli arkeologi, FT Hannu Takala, joka teki inventoinnin 1.6.2025 havainnoinnin kannalta hyvissä olosuhteissa. Erittäin kirkas auringonpaiste vaikeutti kuitenkin valokuvadokumentaatiota.

2. Menetelmät ja historialliset kartat

Maastotöissä noudatettiin vakiintuneita arkeologisen inventoinnin menetelmiä. Tarkastettavia alueita ja niiden ympäristöä tutkittiin silmävaraisen havainnoinnin ohella kevyellä käsikairalla sekä pienempien lapionpistojen avulla. Kahdelle niittylohkolle kaivettiin koe-kuoppia. Maa oli kuitenkin niin savipitoista, että maata ei onnistuttu seulomaan, vaan kaivaminen tapahtui pintaturpeen poiston jälkeen kaivauslastan avulla.

Kuva 3. Koekuopan dokumentointia heinikköisessä maastossa Keskustien eteläpuolella. Kuva Hannu Takala, Maanala Oy.

Vapaana olleet niittymäiset tutkimusalueet kasvoivat korkeaa heinää, minkä vuoksi metallinilmaisinta ei voitu niillä käyttää. Metsämaastossa tutkituilla kohteilla oli vastaavasti sen verran runsaasti modernia metallijätettä, että niilläkään metallinilmaisimen käyttö ei onnistunut.

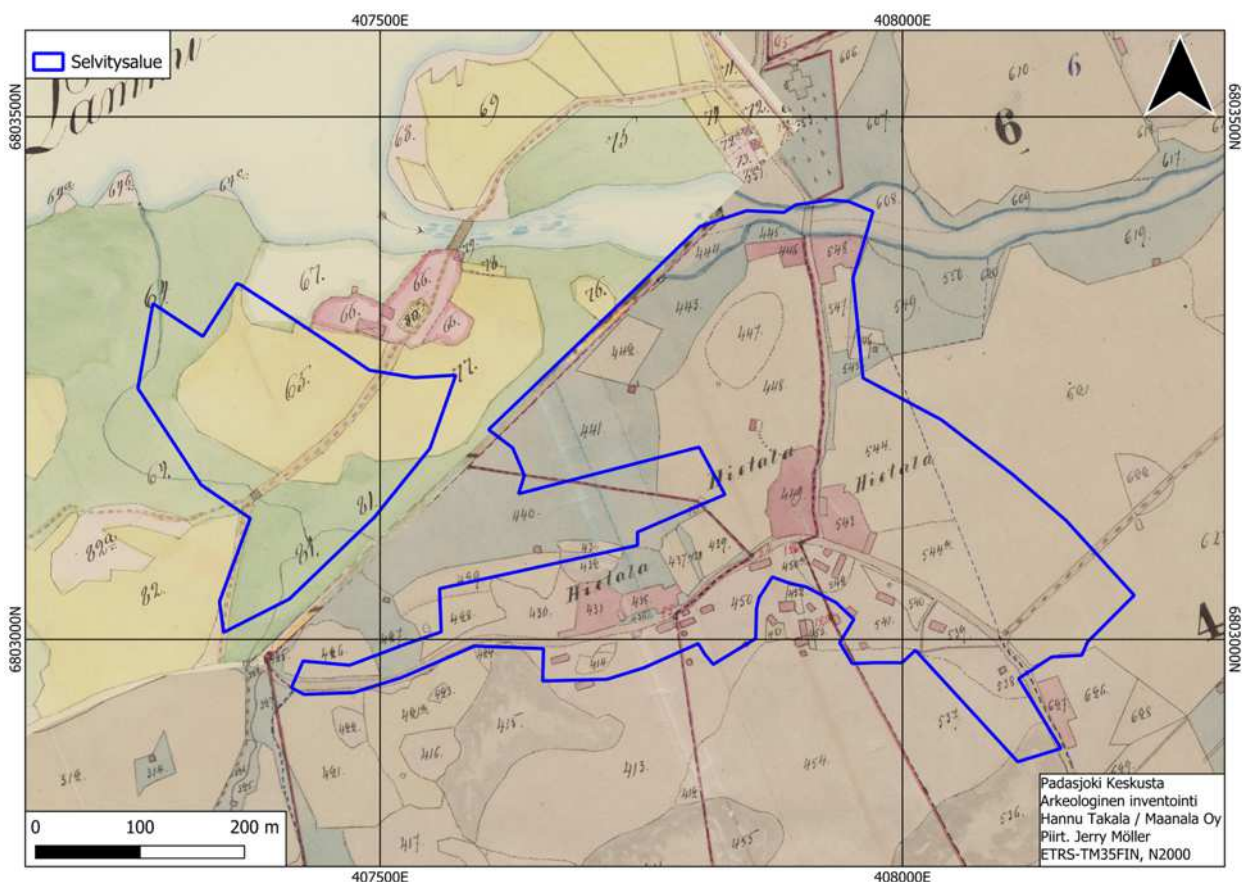
Kaikki inventointihavainnot dokumentoitiin mittauksin, digitaalisin valokuvin sekä sanallisesti. Mittauksiin käytettiin käsi-GPS-paikanninta. Ennen kenttätöiden alkua käytiin läpi muinaisjäännösrekisterin tiedot, aluetta kuvaavat vanhat kartat, rinnevalovarjosteet sekä maaperäkartat.

Selvitysalueetta kuvaavilla vuosien 1794–1866 ja 1893–1896 isojakokartoilla (Cauton & Krook 1794–1866; Särkkä & Törnqvist 1893–1896) selvitysalueella erottuu useita rakennuksia sekä Hietalan tilan keskus nykyisten Keskustien ja Kellosalmentien risteyksessä sekä pidemmälläkin Keskustien varrella. Jokirannassa erottuu myös rakennuskantaa. Pappilanmäen

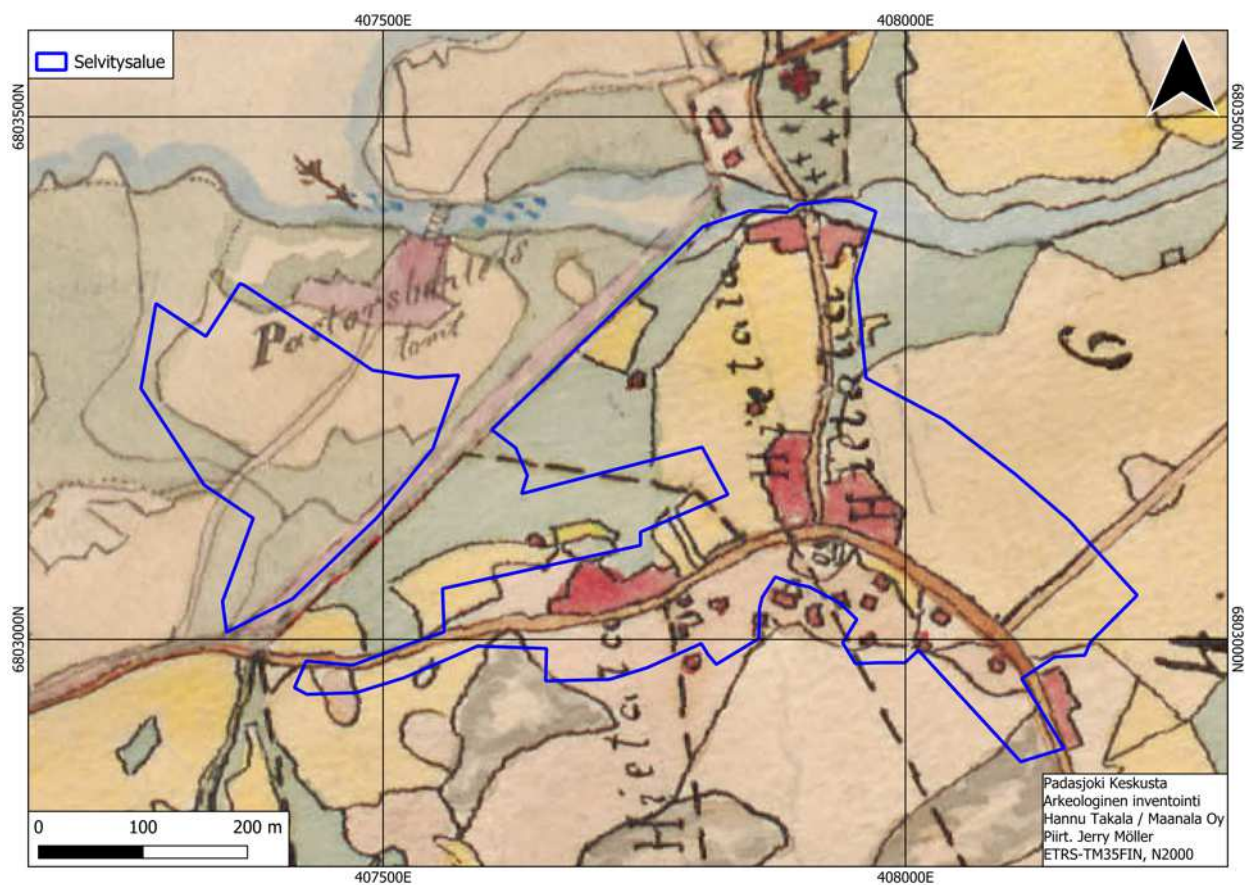
koulun kaava-alue on suureksi osaksi viljelysmaata. Sen poikki kulkee tieura pohjoisempaan olevalle Pappilan tilalle.

Vuoden 1842 pitäjänkartalla ei ole olennaisia muutoksia isojakokartan tilanteeseen (Pitäjänkartta 1842 Padasjoki, karttalehti 2143 07). Lähemmäs nykyhetkeä tultaessa peruskartoilta erottuu rakennuskannan lisääntyminen keskustassa vuoden 1965 peruskartalla, koulun alueen rakentuminen vuoteen 1985 mennessä sekä vanhimman rakennuskannan vähittäinen häviäminen Keskuskadun varrelta vuoteen 1996 tultaessa.

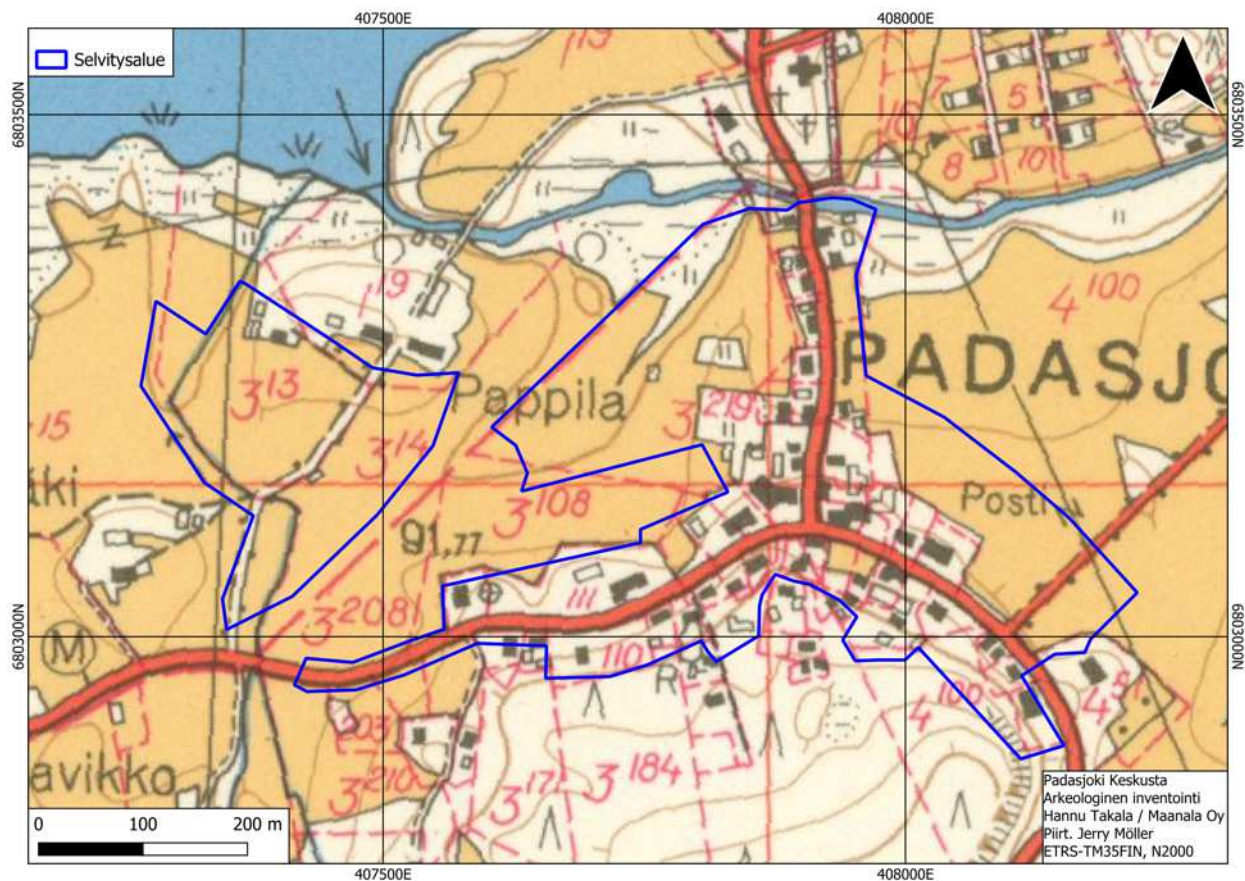
Kohdetta ja sen ympäristöä tarkasteltiin myös rinnevalovarjosteiden sekä maaperäkartan avulla. Rinnevalovarjosteissa alueella ei havaittu mitään normaalista poikkeavaa yhtä koulun pohjoispuolista kuopannetta lukuun ottamatta. Maaperäkarttojen mukaan selvitysalueen keskellä oleva mäki on hiekkamoreenia, joka muuttuu pohjoisemmaksi mentäessä hienommiksi maalajeiksi ja lopulta saveksi.

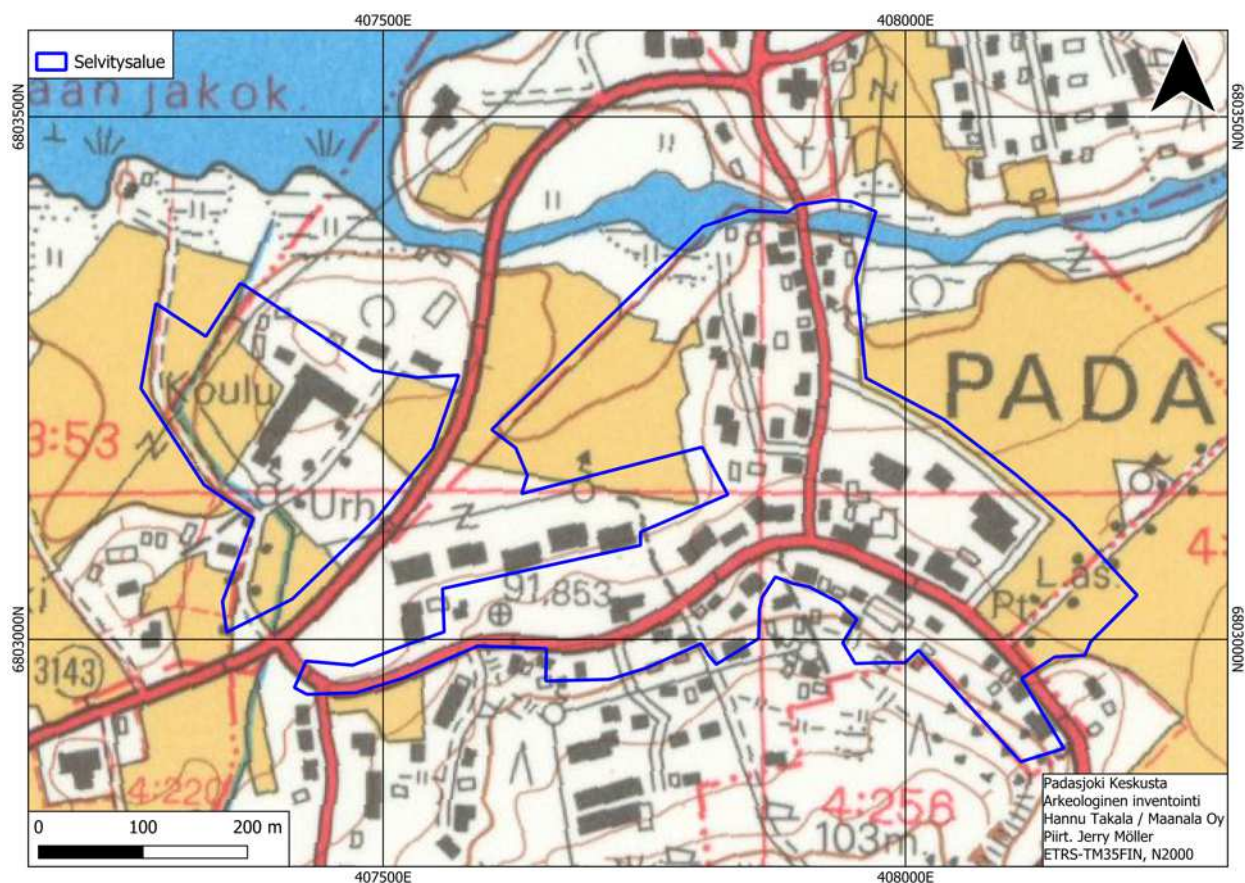
Kuva 4. Kaavainventoinnin selvitysalueet 1794–1866 ja 1893–1896 isojakokartoilla (Cauton & Krook 1794–1866; Särkkä & Törnqvist 1893–1896). Kartta: Maanmittauslaitos.

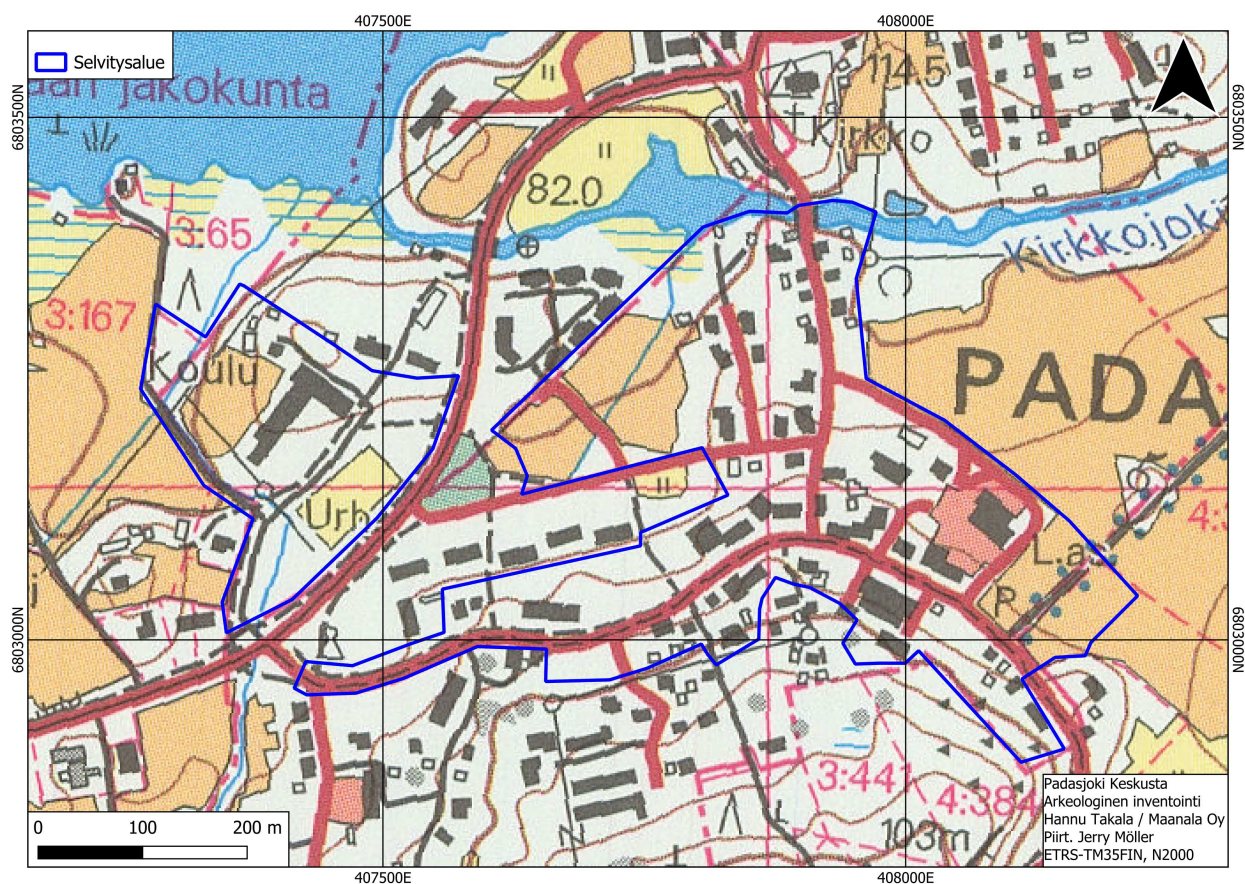
Kuva 5. Kaavainventoinnin selvitysalueet vuoden 1842 pitäjänkartalla (karttalehti 2143 07). Kartta: Maanmittauslaitos.

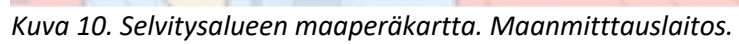
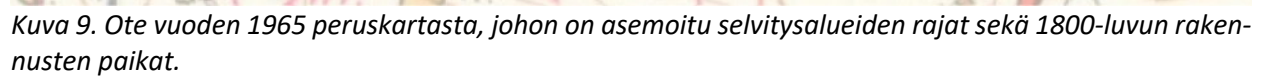
Kuva 6. Ote vuoden 1965 peruskartasta (karttalehti 214307 PADASJOKI).

Kuva 7. Ote vuoden 1985 peruskartasta (karttalehti 214307 PADASJOKI).

Kuva 8. Ote vuoden 1996 peruskartasta (karttalehti 214307 PADASJOKI).

3. Inventointi ja havainnot

3.1. Keskustan kaava-alue

Inventointi aloitettiin alueeseen tutustumisen jälkeen Keskustien pohjoispuolella ja Karl Fieandtint kujan itäpuolella sijainneen peltoalueen tutkimuksella. Pellon alin osa oli muokattu ja kylvetty siten, että pelto oli jo oraalla, mutta sen pientareissa ja eteläisimmässä kulmauksessa oli mahdollisuus tehdä pienimuotoista pintapoimintaa sekä kairata maata. Pellon pinnalta ei löytynyt modernien tiilenpalasten ja muutaman modernin lasinpalasen lisäksi mitään arkeologiseen kulttuuriperintöön viittaavaa. Kairausten perusteella pelto oli kokonaan puhdasta savea kairausten syvyydeltä (30 cm).

Lähempänä Keskustietä maanpinta kohosi loivasti, mutta lohko oli kokonaan korkeahkoa heinää kasvavana niittynä. Peltolohkolle tehtiin intensiivinen kairaus, jota täydennettiin kaivamalla useita lapionpistoja mahdollisten pintalöytöjen varalta, mutta maa oli harmaata puhdasta savista kyntökerrosta noin 25–30 cm syvyyteen saakka, missä alkoi pohjasavi.

Noin 95 metrin korkeuskäyrän yläpuolella maaperä muuttui puhtaasta savesta hiukan karkeammaksi ja kairauksissa sekä lapionpistoissa rinteen alaosassa havaittiin häiriintynyttä maata kyntökerroksen alarajalla. Paikalle kaivettiin kaksi koekuoppaa ja ympäristöä kairattiin tiheään.

Kuva 11. Koekuopan kaivaminen etenee kaivauslastan avulla. Kuva Hannu Takala, Maanala Oy.

Koekuoppa 1 (P: 6802998, I: 408125, Z: 90 m mpy) oli kooltaan 45 x 45 x 42 cm. Koekuopassa havaittiin noin 8 cm paksun pintamaan alla 12–15 cm paksu savinen kyntökerros, jonka alarajassa, koekuopan eteläreunassa erottui hiiltyneen maan tummaksi värjäämä epäyhtenäinen 4–9 cm paksu kerros. Kerroksessa erottui muutamia yksittäisiä pieniä hiilenpalasia sekä hyvin pieniä tiiliskiven murusia. Pohjalla oli kellertävää karkeaa hiekkaa.

Kuva 12. Koekuopan 1 kaakkoiskulma. Kyntökerroksen alarajassa pohjahiekan päällä erottuu tummaksi värjätynyt hiiltyneen maan kerros. Kuva Hannu Takala, Maanala Oy.

Koekuoppa 2 (P: 6803003, I: 408120, Z: 90 m mpy) oli kooltaan 53 x 45 x 40 cm. Koekuopassa oli ohuen, noin 6–8 cm paksun pintamaan alla 14–16 cm paksu savinen kyntökerros, jonka alarajassa, koekuopan pohjoisleikkauksessa erottui heikko ja epäyhtenäinen hiiltyneen maan tummaksi värjäämä 3–4 cm paksu kerros. Kerroksessa ei havaittu löytöjä. Pohjalla oli kellertävää karkeaa hiekkaa/soraa.

Koekuoppien läheisyyteen tehtiin lisää lapionpistoja, mutta mitään selvää ja yhtenäistä kulttuurikerrokseksi viittaavaa rakennetta ei paikalta kyetty erottamaan. Lapionpistoilla tai kairauksilla ei saatu lisähavaintoja koekuoppien värjäytyneestä kerrostumasta. Kyseessä on havaintojen perusteella hyvin pienialainen, muutaman neliömetrin kokoinen häiriintynyt kerrostuma kyntökerroksen alla, jota voi pitää siitä tulleiden modernien tiiliskiven murujen perusteella melko nuorena ilmiönä, joka ei kuulu arkeologisen kulttuuriperinnön piiriin.

Kuva 13. Koekuopan 2 pohjoisleikkaus. Kyntökerroksen alarajassa karkean pohjahiekan/-soran päällä erottuu hyvin heikko, tummaksi värjäytynyt hiiltyneen maan epäyhtenäinen kerros. Kuva Hannu Takala, Maanala Oy.

Pellon tutkimisen jälkeen käytiin pintapöimintä läpi Keskustien, Tammitien ja Karl Fieandtin kujan väliin jäävä pieni alue kerrostalon lounaispuolella. Paikalla maanpinta oli osittain avoimena ja sen osuus voitiin tutkia pintapöimintana. Paikalle oli selvästi läjitetty

karkeaa maata, joka oli sekoittunut luontaiseen savimaahan. Kairausten perusteella alue oli kokonaan savimaata. Pintapöiminnassa löytyi runsaasti modernien lasipullojen kappaleita, fajanssiastian sirpaleita sekä muutama pala modernia tiilimurskaa. Löytöjä ei otettu talteen. Kohdetta voi pitää nuoren maankäytön kokonaan muokkaamana.

Selvitysalue jatkui myös kapeana kaistaleena Keskustien kaakkoispuolen metsäalueelle mäen pohjoisrinteellä. Paikalla kasvaa melko tiheää sekametsää ja maaperä on hyvin kivikoinen. Rinne tutkittiin silmämääräisesti ja sieltä löytyi pitkän kiviaidan sekä kivetyn pengerryksen jäänteet (ks. luku 4.)

Kirkkotien itäpuolinen keskustan kaava-alue oli muutoin lähes kokonaan rakennettua. Viheralueet ja metsäiset kohdat käytiin läpi kairaten maata. Koivutien pohjoispuoliset laajat viheralueet olivat alavaa kosteikkoa. Keskustien ja Koivutien välissä olleet metsäiset maastokohdat käytiin läpi, mutta niiltäkään ei kyetty löytämään esihistoriallisen tai historiallisen ajan asutukseen liittyviä merkkejä, vaikka esimerkiksi Keskustien pohjoispuolisille kohdille on isojakokartassa merkitty asutusta. Toisaalta rinnemäiset maastokohdat osoittautuivat myös hyvin runsaasti myöhemmän maankäytön muokkaamiksi maanläjityskasoiineen.

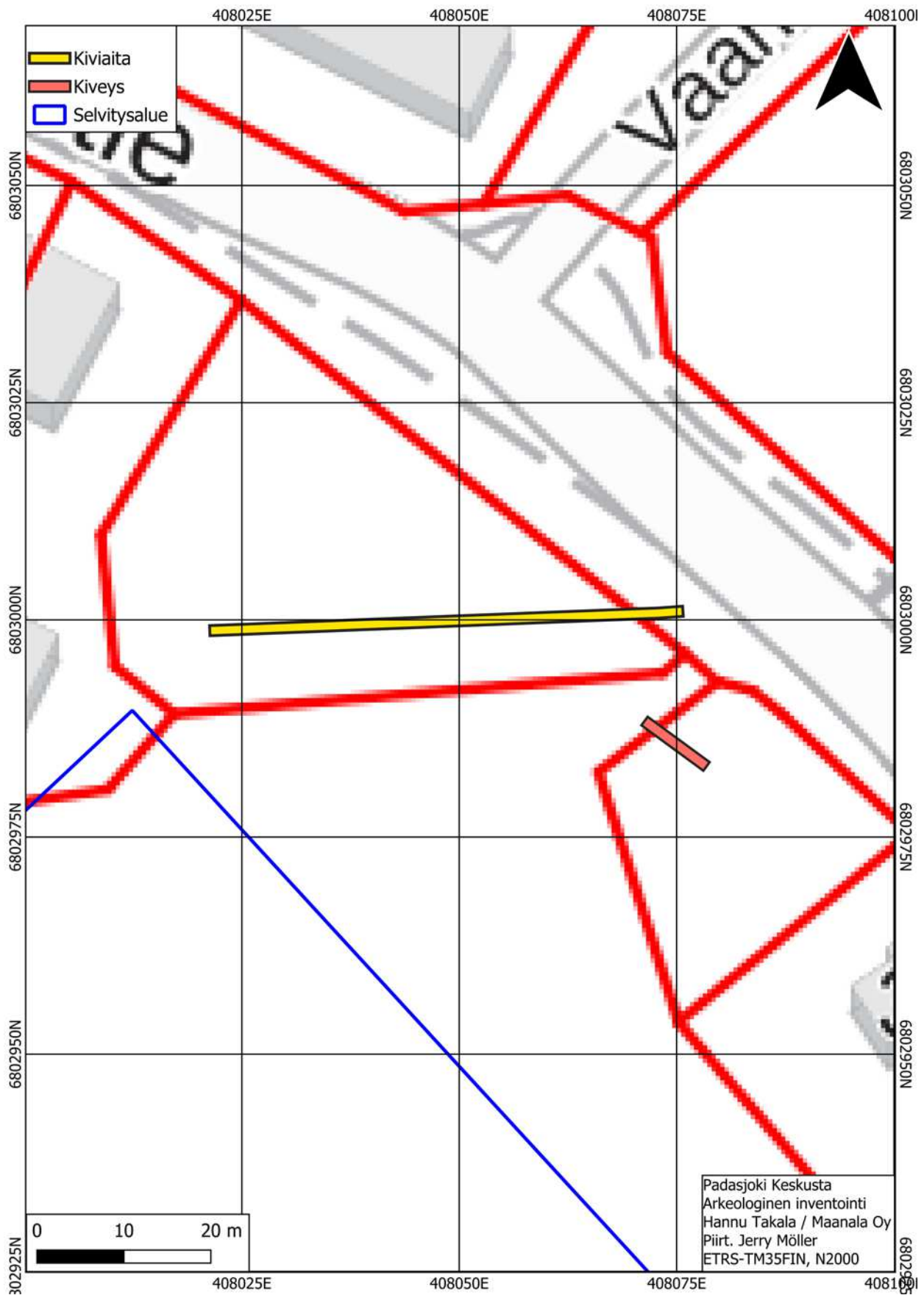
Kuva 14. Oraalla oleva Karl Fieandtin kujan itäinen pelto koillisesta. Kuva, Hannu Takala, Maanala Oy.

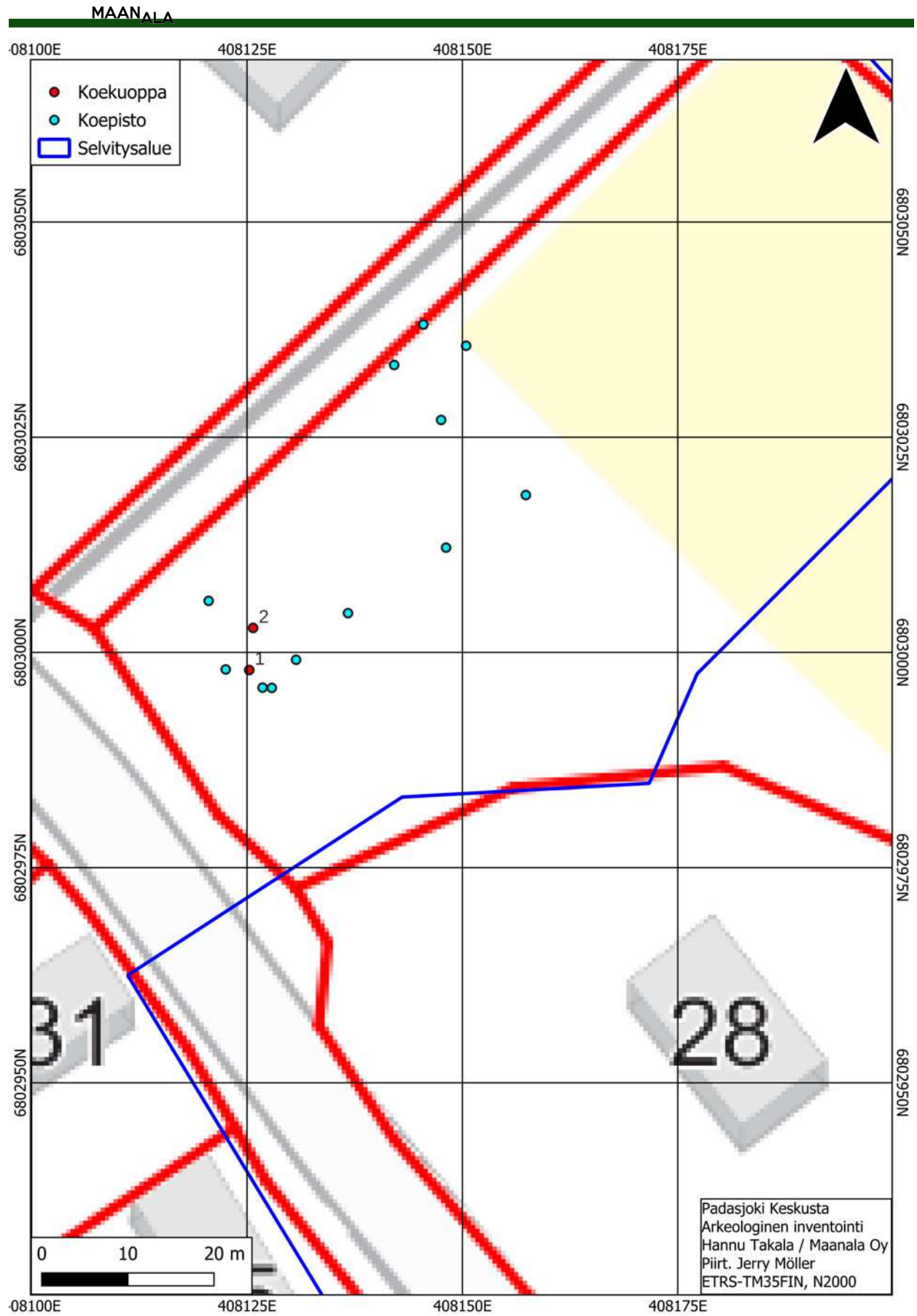
Kuva 15. Karl Fieandtin kujan itäpuolen alue Keskustieltä pohjoiseen kuvattuna. Kuva, Hannu Takala, Maanala Oy.

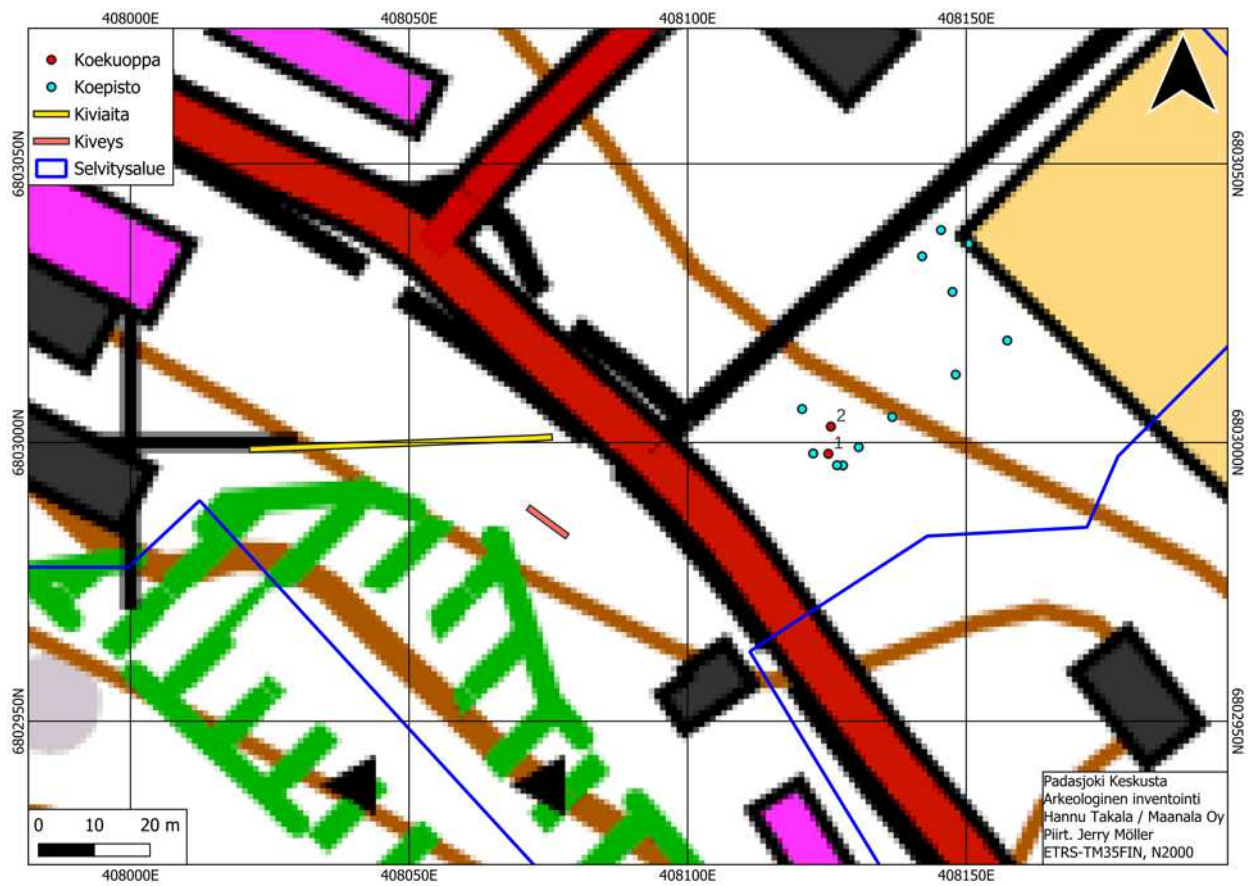
Kuva 16. Karl Fieandtin kujan ja Vaahteratien välissä oleva rakentamaton kaista oli löydötön. Kuva Keskustieltä pohjoiseen, Hannu Takala, Maanala Oy.

Kuva 17. Keskustien ja Karl Fieandtin kujan risteysalueen havainnot.

Kuva 18. Karl Fieandtin kujan kaakkoispuolen tutkimuskohdat maastokartalla.

Kuva 19. Karl Fieandtin kujan lähialueen kaikki havainnot ja tutkimuskohdat maastokartalla.

Kuva 20. Tammitien ja Kellosalmentien välinen viherkaista Padasjoen keskustan kaava-alueen keskivaiheilla. Kuva idästä, Hannu Takala, Maanala Oy.

Kuva 21. Koivutien pohjoispuolen alavaa ja kosteaa niittyä. Kuva etelästä, Hannu Takala, Maanala Oy.

Kuva 22. Visatien ja Koivutien välistä kosteapohjaista viheraluetta pohjoisesta. Taustalla Koivutien kerrostalo. Kuva, Hannu Takala, Maanala Oy.

Kuva 23. Keskustan kaava-alue oli suureksi osaksi rakennettua aluetta, jota päällystetyt tiet sekä eri aikaiset rakennukset hallitsivat. Kellosalmentie etelään Tammitien risteyksessä kuvattuna, Hannu Takala, Maanala Oy.

Kuva 24. Rakennusten väliin jäi asfaltoituja pihvoja sekä hoidettuja nurmialueita. Kuva Tammitieltä, Hannu Takala, Maanala Oy.

3.2. Pappilanmäen koulun alue

Pappilanmäen koulun alue, jota tässä yhteydessä tarkasteltiin, rajautuu Kirkkotien länsipuolelle, Puistotien ja Katajaniementien rajamalle alueelle. Kirkkotien länsipuolinen alue on tasattu liikuntakäyttöön, minkä lisäksi koulurakennus itsessään kattaa merkittävän osan kaava-alueesta.

Koulun pohjoispuolella on kapea rakentamaton, moreenipohjaisesta metsästä ja korkeaa heinää kasvaneesta niitystä muodostunut kaista. Heti alueen pohjoispuolella on toimivan maatilan rakennuksia ja paikalle on merkitty muinaisjäännösrekisteriin *Pappilan* historiallisen ajan asuinpaikka ilman rajausta. Lisäksi paikalta tunnetaan metallinetsinlöytönä yksi messinkihela, jota ei ole tarkemmin ajoitettu. Löytö on tullut Pappilan hoidetulta pihanurmikoltan, jonne inventoinnin maastotöitä ei ulotettu.

Koulun pohjoispuolinen alue käytiin läpi kokonaisuudessaan lukuun ottamatta rakennusten hoidettuja pihamaita. Niittynä ollut alue oli

kokonaan puhdasta savea ja inventointihetkellä kasvoi niin korkeaa heinää, että pintahavaintoja ei ollut mahdollista tehdä. Kairausten perusteella maaperä oli savea yli 30 cm syvyyteen saakka. Pappilan alue ja metallinetsinnässä löytyneen esineen löytöpaikka sijaitsivat selvitysalueen rajan tuntumassa, mutta mitään viitteitä esihistoriallisen tai historiallisen ajan asutuksesta ei niityltä tehty. Pihamaita ei tutkittu.

Koulun länsi- ja lounaispuolen niittyalueet olivat rakentamattomia, loivasti etelään ja länteen viettäviä rinteitä. Mäen laki oli tasainen. Niityt kierrettiin läpi maata kairaten, ja kairausten perusteella maaperä oli paikalla kauttaaltaan puhdasta harmaata savea, joka ulottui niin syvälle kuin kairaamalla oli mahdollista ulottua eli noin 35–45 cm syvyyteen paikasta riippuen. Kaikki kairanäytteet olivat puhtaita. Muutamin kohdin savikko oli kovempaa, eikä kaira uponnut kuin noin 10 cm, jolloin paikalle kaivettiin pienikokoinen koepisto maaperän ja havaintojen varmistamiseksi. Kaikki lapionpistotkin olivat puhdasta savea.

Kuva 25. Pappilanmäen koulun selvitysalueen länsiosassa, koulun länsipuolella ollut entinen pelto kasvoi vähitellen umpeen. Kuva etelästä, Hannu Takala, Maanala Oy.

Kuva 26. Rinteen laki oli lähes tasainen ja osoittautui entiseksi viljelyalueeksi, jossa oli paikoin muokattu maata runsaastikin. Kuva luoteesta, Hannu Takala, Maanala Oy.

Kuva 27. Pappilanmäen koulun alueen läntisin osa oli koivumetsää kasvanutta hyvin kosteaa maastoa. Hannu Takala, Maanala Oy.

Kuva 28. Koulun alueen itäisintä osaa hallitsi päällystetty piha- ja ulkoilualue. Kuva Hannu Takala, Maanala Oy.

Kuva 29. Koulun pohjoispuolelle jäi kapea rakentamaton kaista, mikä oli osittain niittyä ja Pappilan pihamaata sekä metsikköä. Kuva idästä, Hannu Takala, Maanala Oy.

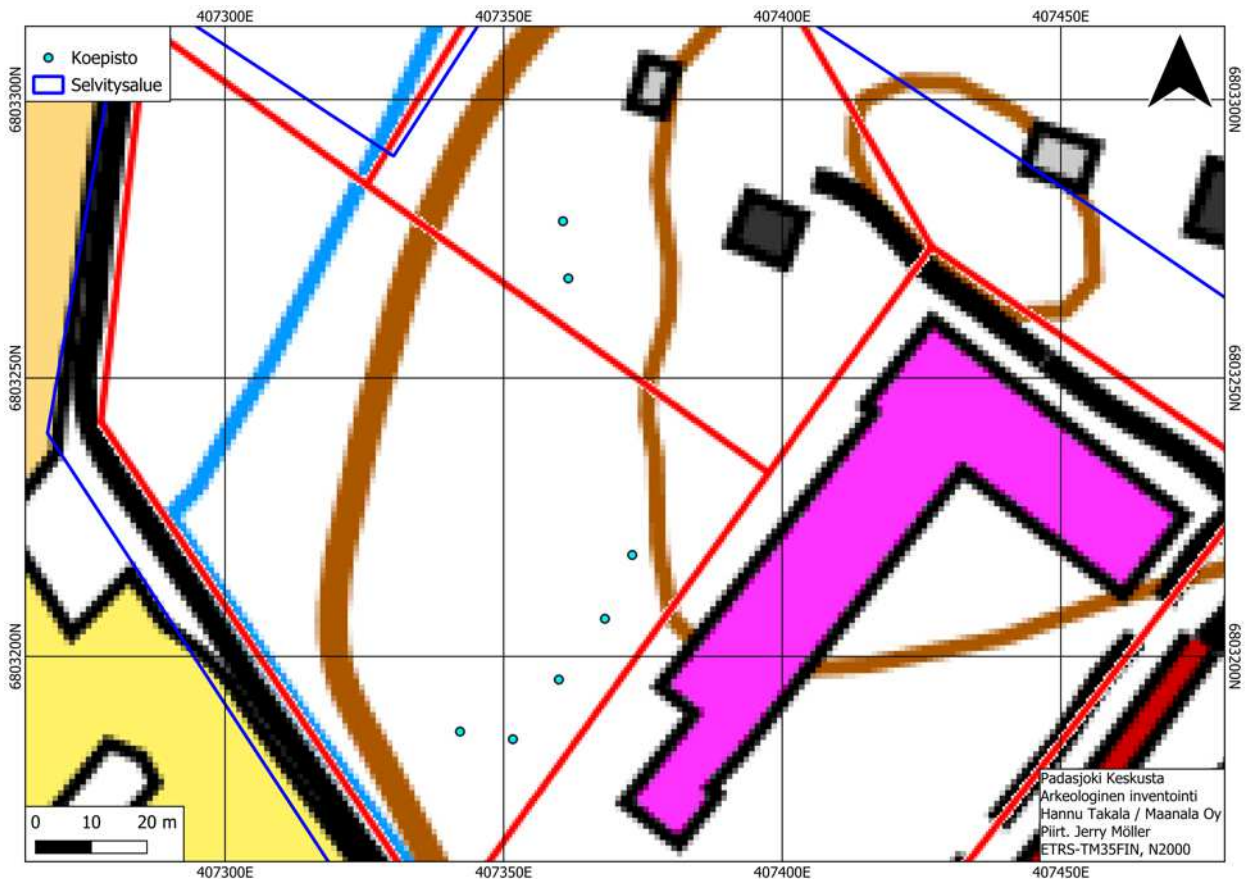
Vanhojen karttojen mukaan nykyistä koulua ympäröineet alueet ovat olleet aikanaan viljelykäytössä ollutta peltoa, joka on sittemmin jäänyt niityksi. Kairausten perusteella pellot ovat olleet savimaata, mikä näkyy myös maaperäkartassa (ks. kuva 10).

Selvitysalueen läntisin osa 80 metrin korkeuskäyrän alapuolella oli koivikkoa kasvavaa kosteikkoa, jonka poikki kulki useita kapeita oja kohti vesistöä. Sopivista maastonmuodoista huolimatta koulun ympäristön niityt osoittautuivat löydöttömiksi.

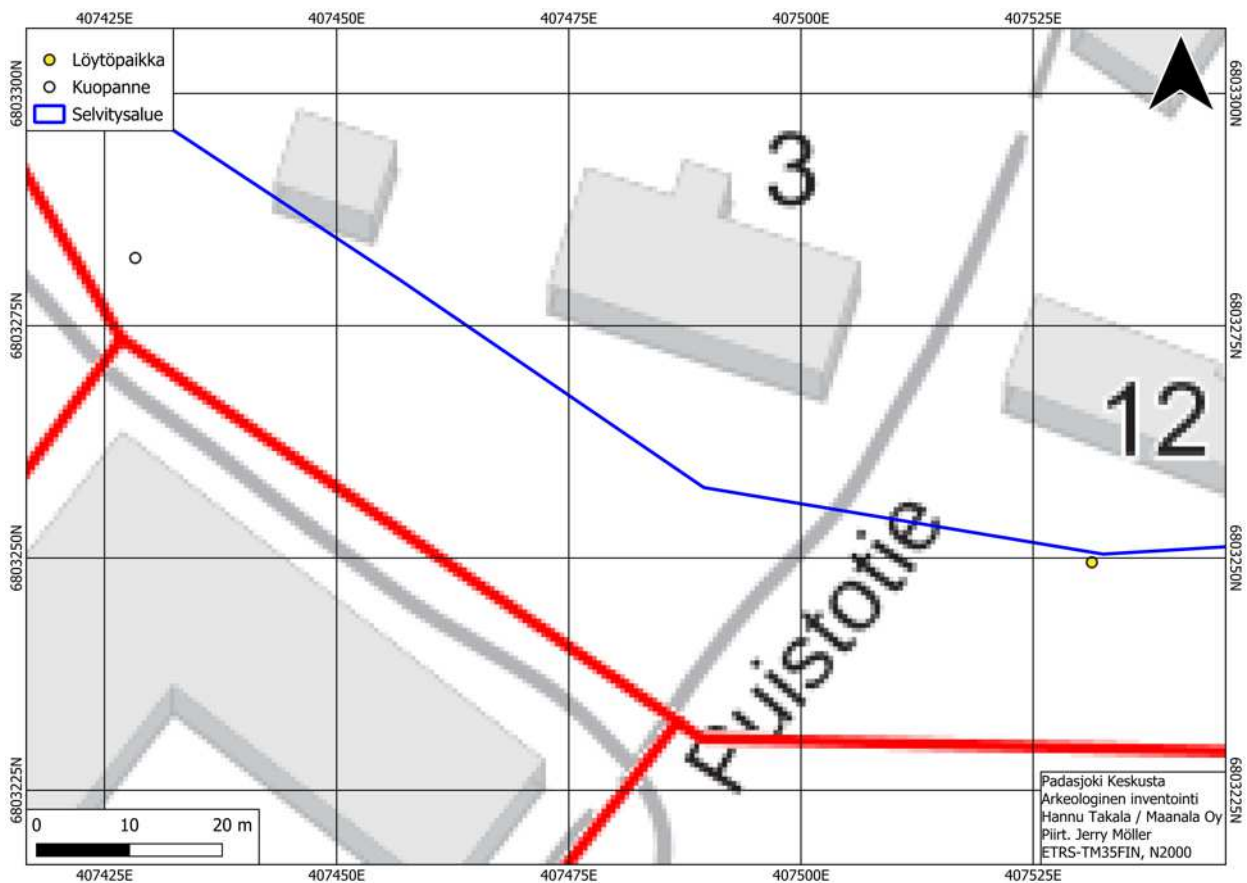
Viistovalovarjosteessa paikalla erottuva kuopanne tarkistettiin. Kyseessä oli käsin soramaahan kaivamalla tehty kuoppa, josta kuitenkin

puuttuivat maakellareihin tai muihin säilytyspaikkoihin viittaavat kivi- tai muut tukirakenteet. Mäenkumpareen länsireunalla ollut kuopanne oli muodoltaan pyöreähkö, halkaisijaltaan noin 7,3 metrin kokoinen ja 1,5 metriä syvä hiekka-/sorareunainen kuoppa.

Kuopan vieressä on ulkorakennuksia sekä yksi asuinkäytössä oleva talo Pappilan tilan lisäksi. Kuopan eteläpuolella kulkee pihatie talolle. Kuoppa sijoittuu rakennusten välimaastoon ja on ajoitettavissa melko nuoreksi maa-aineksen ottopaikaksi, jota on sittemmin käytetty pienenä maankaatopaikkana. Kohde ei kuulu arkeologisen kulttuuriperinnön piiriin.

Kuva 30. Koulun länsipuolen entiselle pellolle kaivettujen lapionpistojen sijainnit maastokartalla.

Kuva 31. Koulun pohjoispuolella oleva metallinetsinnässä tulleen helan löytöpaikka Pappilan pihanurmikolla sekä inventoinnissa havaittu kuopanne.

4. Havainnot

4.1. Keskustie, kiviaita ja tukimuuri

Status: Muu kulttuuriperintökohde

Tyyppi: Kiviaita

Ajoitus: historiallinen, moderni aika

Koordinaatit: 6802999/408022–
6803001/408075

Kuvaus: Keskustien eteläpuolinen rinne vastapäätä Karl Fieandtin kujaa on sekametsää kasvava metsikkö, jonka maaperä on moreenia. Rinteessä on runsaasti kookkaita maakiviä.

Rinteen eteläosassa on 55 metriä pitkä, yhtenäinen ja itä–länsi-suuntainen luonnonkivistä kylmämuuraamalla ladottu kiviaita. Aita ulottuu aivan Keskustien varteen tehden muutama metri sen pohjoispuolella jyrkän mutkan pohjoiseen, kun aita muuten oli yhtenäisesti itä–länsi-suuntainen. Aita oli hyvin säilynyt ja vain muutamista kohdista rikkoontunut. Paikoin sen rakentamisessa oli hyödynnetty maakiviä,

muuten aita oli rakennettu eri kokoisista luonnollisesti lohkoontuneista irtokivistä. Aidan korkeus vaihteli hyvin runsaasti maaston mukaan – keskimäärin korkeutta oli noin 40–60 cm, leveyttä noin 80 cm.

Noin kymmenen metriä aidan itäpäähän kohdalta etelään on rinteeseen tehty kivistä 7,5 metrin mittainen tukimuuri. Muurin yläpuolelle on tehty pienikokoinen tasan pohjoiseen viettävään rinteeseen. Tukimuuri on rakennettu samankaltaisista kivistä kylmämuuraamalla kuin kiviaita, mutta on vain 1–2 kivikerran korkea, ollen enimmillään noin 40 cm.

Aita näkyy vuoden sekä isojakokartalla että pitäjänkartalla. Vuoden 1965 peruskartalla aidan kohdalle on merkitty tonttien raja, mutta nuoremmissa kartoissa rajan merkintä häviää. Vuoden 1965 kartassa paikalla näkyy vielä tiheää rakennuskantaa, joiden piha-alueisiin kivillä tuettu tukimuuri ja sen yllä oleva tasaus liittyyne. Kiviaidan ja tukimuurin välistä paikannettiin vielä vanhan rengaskaivon paikka.

Kuva 32. Kiviaidan keskikohtaa idästä. Kuva Hannu Takala, Maanala Oy.

Kuva 33. Kiviaidan keskikohtaa koillisesta. Kuva Hannu Takala, Maanala Oy.

Kuva 34. Kiviaindan itäpäättä luoteesta. Kuva Hannu Takala, Maanala Oy.

Kuva 35. Matala kivimuuri tasatun rinteen pengerryksessä. Kuva koillisesta, Hannu Takala, Maanala Oy.

5. Yhteenveto

Padasjoen keskustan asemakaava-alue ja samassa yhteydessä tarkasteltu Pappilanmäen koulun ympäristö saatiin tutkittua kattavasti kesäkuun alussa. Pintapoiminnan lisäksi alueen rikkoutuneet maastokohdat tarkistettiin ja paikalle kaivettiin sekä pieniä lapionpistoja että koekuoppia sen lisäksi että alueita tutkittiin tiuhaan arkeologin T-piikkikairalla.

Selvitysalueet ovat suureksi osaksi rakennettua ympäristöä ja rakentamattomillakin alueilla on monin paikoin harjoitettu maanmuokauksia, mikä on mahdollisesti tuhonnut vanhoja kerrostumia. Kaikki potentiaaliset ja vanhoille kartoille merkityt rakennusten paikat kierrettiin, minkä lisäksi varsinkin Pappilanmäen koulun ympäristöstä sekä Karl Fieandtin kujan molemmin puolin tehtiin intensiivistä kuopitusta ja kairauksia, joilla pyrittiin paikantamaan esihistoriallisen ja/tai historiallisen ajan jäänteitä. Tutkitut alueet osoittautuivat viljelyyn liittyvän maanmuokkauksen mylläämiksi.

Keskustan kaava-alueen itäpäästä paikannettiin vanhoille kartoille merkityn, 53 metriä pitkän kiviaidan jäänteet. Aidan läheltä erottui myös mäenrinteen pengerryksessä tehty 7,5 metrin pituinen kivimuuri. Kohteille ehdotetaan suojelustatukseksi niin sanottua *Muu kulttuuriperintökohde* -merkintää.

Kivaitaa vastapäätä olevalla pellolla Keskustien pohjoispuolella havaittiin kahdesta koekuopasta merkkejä hiiltyneestä maasta. Hiiltyneeseen kerrokseen ei liittynyt mitään rakennetta ja ainoat löydöt olivat muutamat tiiliskiven murenat. Kyseessä on pienialainen ja todennäköisesti melko moderni häiriintynyt maan alue, jota ei voi pitää arkeologiseen kulttuuriperintöön liittyvänä eikä sillä ole vaikutusta alueen maankäyttöön.

Lahdessa 24.6.2025

Hannu Takala, FT
Arkeologi, Maanala Oy

6. Lähteet

Cauton, E. ja Krook, B. 1794-1866. Andra karedelen öfver Syrjäntaka Samfällighets egor i Padasjoki Socken Öfre Hollola härad och Tavastehus-län. Maanmittaushallituksen uudistusarkisto, Kansallisarkisto.

Särkkä, J. ja Törnqvist, F. 1893-1896. Kartta Joiskoisten kylän rintamaan tiluksista Padasjoen pitäjässä Hollolan kihlakuntaa ja Hämeen läänin. Maanmittaushallituksen uudistusarkisto, Kansallisarkisto.

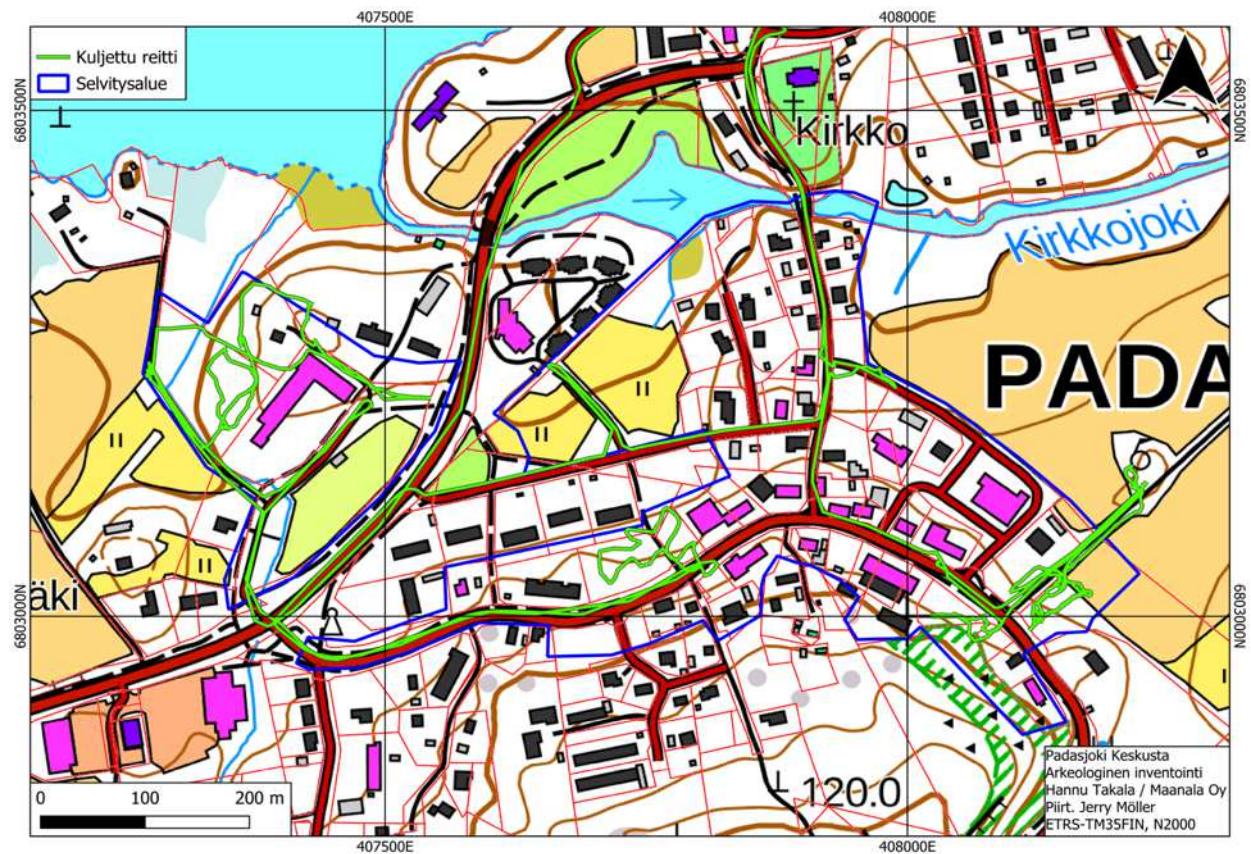
Pitäjänskartta 1842. Karttalehti 2143 07 Padasjoki. Pitäjänkartasto, Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto, Kansallisarkisto.

Peruskartta 1965. Karttalehti 2143 07 Padasjoki. Maanmittauslaitos.

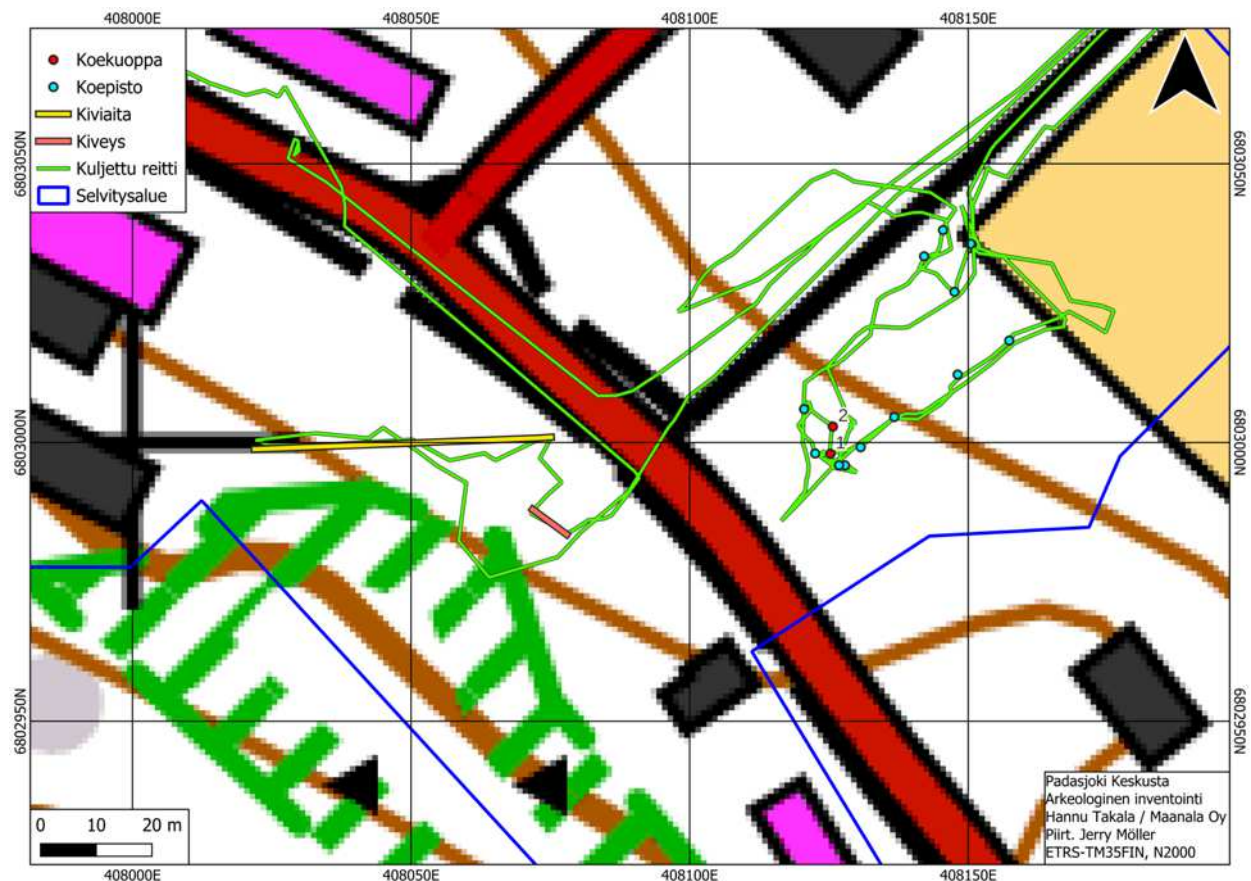
Peruskartta 1985. Karttalehti 2143 07 Padasjoki. Maanmittauslaitos.

Peruskartta 1996. Karttalehti 2143 07 Padasjoki. Maanmittauslaitos.

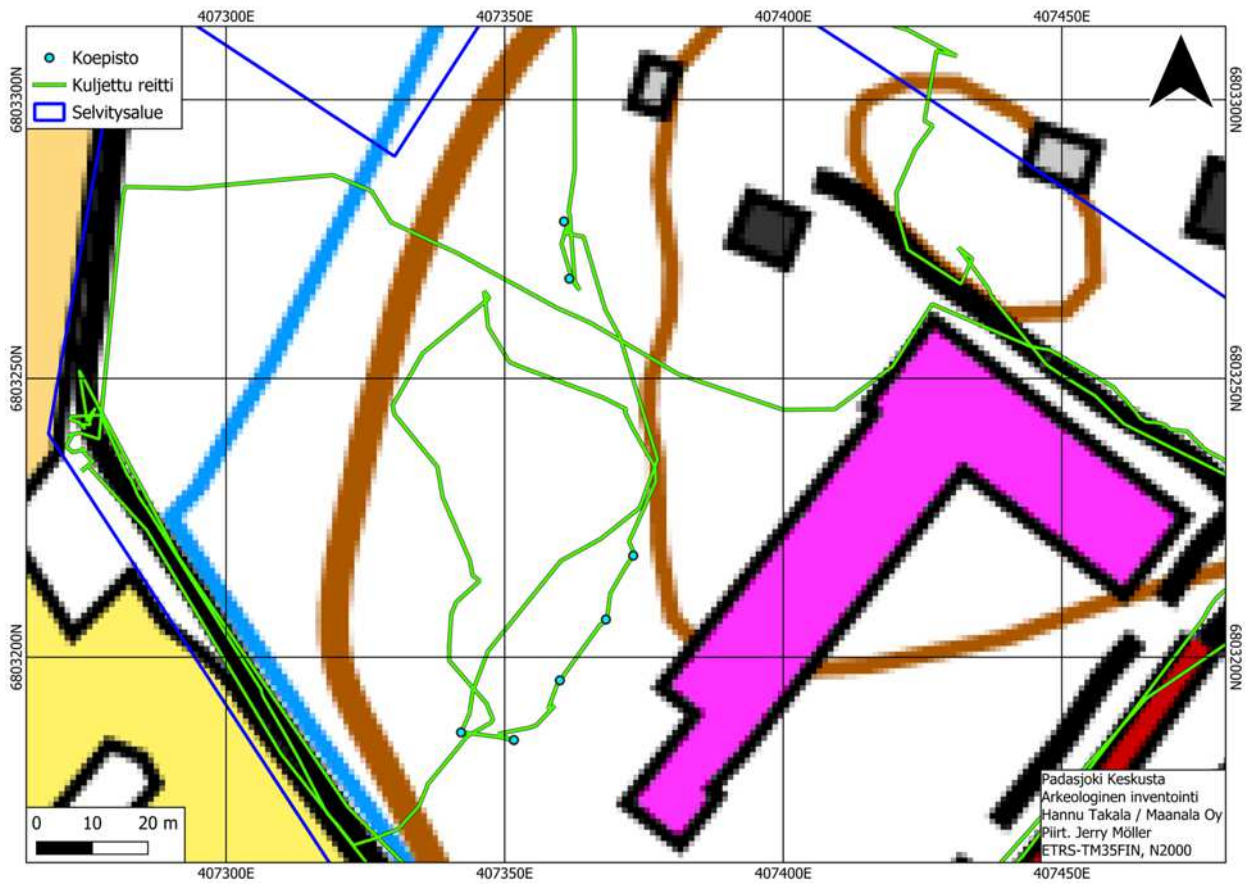
Liitekartat

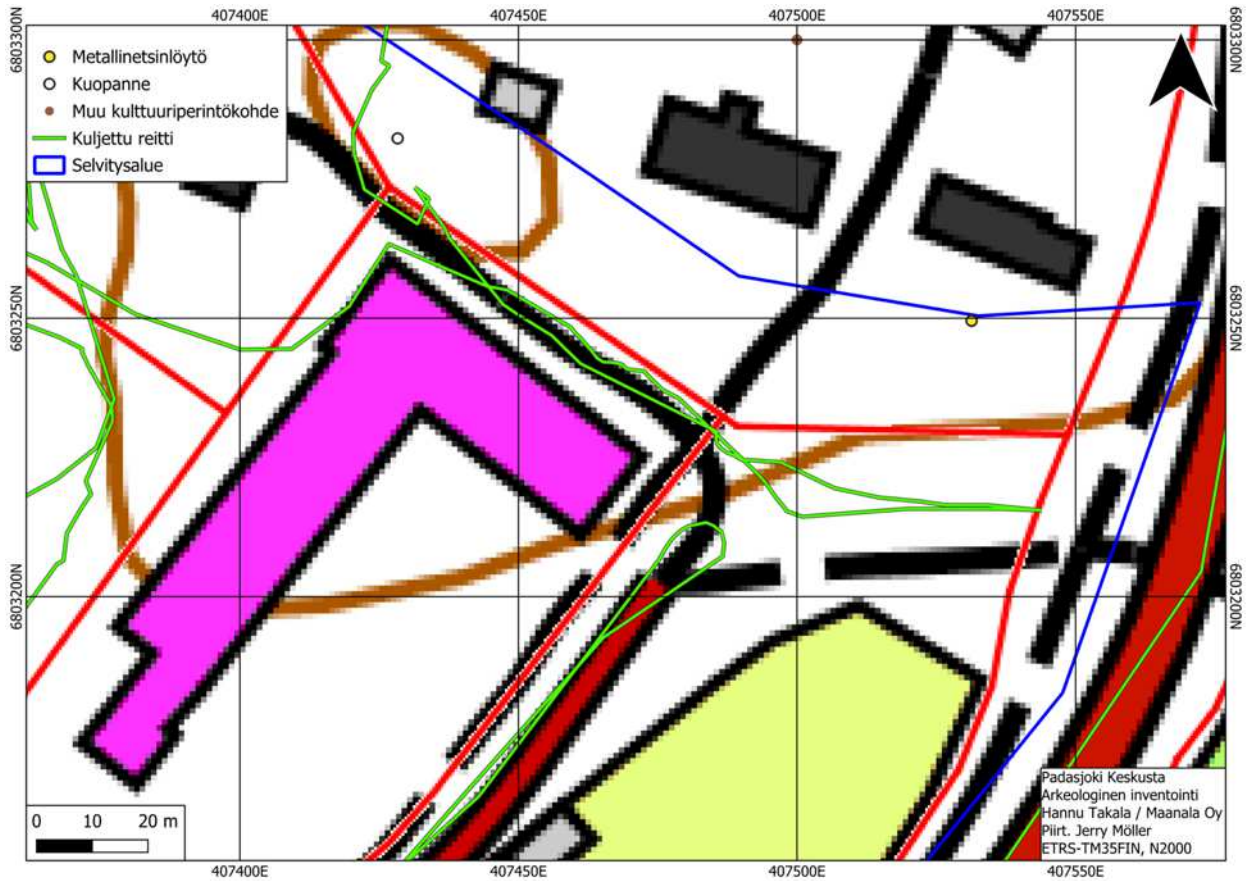
Liitekartta 1. Kaikki inventoinnissa kuljetut reitit

Liitekartta 2. Karl Fieandtin kujan ja Keskustien risteysalueen havainnot sekä tutkitut kohdat.

Liitekartta 3. Koulun ympäristössä kuljetut reitit sekä lapionpistojen paikat. Muutoin kuljetun reitin vartta kairattiin arkeologin T-piikkikairalla noin kymmenen metrin välein läntisintä kosteapohjaista aluetta lukuun ottamatta.

Liitekartta 4. Koulun pohjoispuolella kuljetut reitit ja havainnot.

